

Izbija vsak četrtek in vsak s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 12 din., pol leta 7 din., četrta leta 4 din. Izven Jugoslavije 25 din. Naročnina se pošlje na upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroska cesta št. 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Uredništvo: Koroska cesta št. 5, Rokopis se ne vrača. Upraviščno sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.603. Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

10. številka

Maribor, dne 9. marca 1922.

58. letnik.

Sorodstvo izdajalcev Slovenije.

Na shodih, sestankih, v „Kmetijskem listu“, z eno besedo: povsod in vedno so tajili slabostjoni politiki svoje duševno sorodstvo z demokrati. Svojim backom so zagotavljali z vso vnemo, češ, glejte nas, mi, kar nas je samostojnih kmetov, se borimo proti liberalcem (IDS) ravno tako srdito, kakor proti klerikalnemu lintverju! Najbolj čudno je bilo namreč to, da so se samostojni — s posebnim vzhvičenjem — skoraj ob vsaki priliki branili očitkov, ki so namigovali na ozko sorodstvo med njimi in stranko veriznikov in advokatov. Neovrgljivega dejstva, da so demokrati časopisi beležili vsako zmago SKS arjev z nepopisnim in odkritim veseljem, pa gospoda okoli „Kmetijskega lista“ kljub vsem neprijetnostim takega pisarenja ni mogla spraviti iz pošteno misleče javnosti. Mi smo zatrjevali že pred poldrugim letom, da je Samostojna kmetijska stranka nezakonski otrok dr. Žerjava in demokratske stranke, toda takrat nam v širših krogih ljudstva niso verjeli. To, kar smo zatrjevali z vso doslednostjo, potrjujejo sedaj demokrati sami. Pogodba, sklenjena med demokrati in samostojnimi, se je razbila, izdajalci slovenske avtonomije in gospodarske neodvisnosti so sami razglašili zastor hinavščine, ki je pokrivala zlobno in proti slovenskemu ljudstvu naperjeno rovarjenje.

Kakor znano, je celjski advokat dr. Kukovec izrekel na središkem shodu uničujočo obsodbo samostojnih roditeljev. Ta goreči demokrat je obdolžil slabostjone prvake izdajstva nad skupnim nastopom naprednih jugoslovanških elementov pri volitvah v konstituantce. Javno in brez pridržka je dr. Kukovec priznal, da je bilo svoj čas (to je bilo nekako v zgodnji jeseni leta 1919; op. uredn.) med demokrati in samostojnimi sklenjena pogodba, ki je obe skupini vezala v boju zoper »državi nevarne elemente«, zlasti proti toliko osovraženemu »klerikalizmu«. Glasilo SKS je samo priznalo, da se je vršil prvi sestanek med dr. Žerjavom in voditelji »kmetov« v Radečah na Kranjskem. Dr. Žerjav je ob tej priliki obljubil samostojnim denarno pomoč. Pozneje se je vršil takozvani bohinjski sestanek demokratov in samostojnežev v vili generalnega ravnatelja Gustava Pirca, sedanjega predsednika Kmetijske družbe. »Jutro«, glasilo demokratskih mladincev, piše o tem sestanku sledeče: »Tam je bilo sklenjeno, da dobi SKS posojilo 400 tisoč kron pod pogojem (1), da bo kandidirala kot kvalificirana po-

slanca dr. Žerjava in drja Kukovca, ki pa morata zato izstopiti iz demokratske stranke. Dogovor velja le za primer, če ga odobri načelnik SKS. Na svoji prvi seji pa je načelstvo SKS ta dogovor zavrnilo. SKS pa je kljub temu prejela posojilo 400.000 K, pa ga je sedaj že polovico vrnila.« Ta dejstva je posnelo »Jutro« iz »Kmetijskega lista.« Nas poslanec Vladimir Pušenjak ima v svoji posesti pismo poslance Ureka, v katerem je slednji izjavil, da izstopi takoj iz SKS, ako bi se ista vezala z — demokrati. To pismo je jako dragocen dokaz Urekove nedoslednosti in nemožnosti. On je bil prav dobro informiran o vsaki kretnji svojega vodstva in načelstva in kljub temu še do danes ni izstopil iz Samostojne kmetijske stranke!

Duševni oče podeželskega liberalizma, ovitega v zeleno barvo kmetko-razrednega praporja SKS, znani minister na razpoloženju dr. Gregor Žerjav, je poslal iz Dubrovnika uredništvu „Sl. Naroda“ pismo, v katerem pravi: »Priznati moram, da sem iznenaden, da je kopa laži in hudobnih zavijanj mogoča od strani službenega glasnika SKS. Povest je tudi naivna (otroško dobrohotna), v kolikor pripoveduje, da sem se šel kot zastopnik vlade (in ne kot demokrat, kakor je zagotavljal „Kmetijski list“) v Radeče razgovarjat z Drogenikom in Mermoljo. Kaj je resnica, o tem imam hvala bogu (Žerjav piše to besedo z malo začetno črko; zapomnite si dobro, da so se pajdaši samostojni z največjim nasprotnikom katoliške vere) pismene izkaze, pa tudi o gosp. Mermolji sem prepričan, da mi bo v slučaju potrebe potrdil vse, ker ga poznam kot pošteniaka, ki gotovo ni v zvezi z hudobno notico. Vsako razsodišče mi bo potrdilo, da sem se napram voliteljem SKS obnašal kavalirski; (to posebno v denarnem oziru, mu pač verjamo v polnem obsegu.) Zato pa imamo sedaj proste roke, ker me je „Kmetijski list“ s svojim napadom odvezal. To povdarjam izrecno, ker te razprave nisem hotel, temveč sem mislil, da bomo s „Samostojno kmetijsko stranko“ potom dogovora sami prej ko slej prišli do potrebne enotne fronte proti klerikalizmu.« »Jutro« podaja k tej izjavi drja Žerjava še sledeče: »P a k t (pogodba) med demokrati in samostojnimi je obstojal. Seveda ne v smislu pogodbe med obema načelstvom, temveč v obliki pismene pogodbe med dr. Žerjavom, ki je v tem oziru ravnal v popolnem soglasju z ostalimi vodilnimi politiki demokratske stranke, osobito tudi z dr. Tavčarjem, ter z vodilnimi možmi SKS, ki so z načelnikom stranke g. Kušarjem pogodbo podpisali ter podvzeli obveznost, da ga uveljavijo... Izdajalci

slovenske avtonomije so, kakor je iz navedenih dejstev razvidno, sami priznali svoje ozko sorodstvo. To, kar so samostojni tako trdovratno zanikali, je danes dokazano, kajti izdali so jih njih lastni bratci. Piavke slov. ljudstva so za pregrnenimi zastori kockale za usodo svojih lastnih rojakov. Kdor še danes ni uverjen, da so samostojni največji hinavci, kar jih je od nekdanj na slovenski politični pozornici, temu ni mogoče pomagati. Par zaslepljenec, ki pljuje v lastno skledo, se bo med slovenskim ljudstvom še vedno našel.

Za bolnike ni denarja.

Zdravstveni odsek za Slovenijo javlja, da se bodo zaprle 1. aprila bolnice v: Brežicah, Ptuju, Slovenjgradcu in Murski Soboti. V bolnice v Ljubljani, Mariboru in Celju pa se bodo sprejemali le res težko in nevarno oboleli bolniki.

In zakaj ta zatvoritev bolnic in omejitve njihovega obrata? Denarja ni, pravijo, radi tega pa zopet lop po siromaku, ki bo sedaj predan na milost ter nemilost boleznim, ker zdravniške pomoči ne bo dobil.

Pribiti moramo dejstvo, da se je zgodila zatvoritev nujno potrebnih slovenskih bolnic in omejil njihov obrat v času, ko so vladali Slovenijo in celo našo kraljevino samostojni v družbi demokratov in radikalov.

Da se je kupilo samostojne poslance za glasovanje za centralistično ustavo, so bili milijoni na razpolago. Da se pa pomaga v bolni siromašnim slojem, nimamo denarja, reveža se pozene iz bolnice in ta se zaklene.

Dejstvo z mešetarijo glede ustave je že precej zastarelo, a se v prav svezem spominu je našim čitateljem Pucljeva prodaja nemških volov. Ako bi se bilo 17.000 nemških volov prodalo državi v korist, bi lahko od tega izkupička izhajale vse slovenske bolnice leta in leta. 17.000 volov je pa prodal minister Puclj brez licitacije na brzo roko Pašičevemu sinu Radetu, nekemu Predoviču in Hafnerju po 4 dinarje 1 kg. Ti ravnokar omenjeni izvoznikarji so prodali te nemške vole v Švicco po 160 frankov 1 kg. Samo pri 1 kg je zaslužila ta izvoznikarska družba 20 dinarjev, ker je švicarski frank napram našemu dinarju tako neizmerno visok. Torej pri 1 kg 20 dinarjev dobička, pri 17.000 volih pa 136 milijonov dinarjev.

Ako bi bilo romalo teh 136 milijonov dinarjev v državno blagajno, bi se tudi nekaj poznalo, a izginili so ti milijoni v žepih izvoznikarskih milijonarjev in samostojnih izdajic slovenskih pravic in koristi.

Ako bi bil Puclj in samostojni poslanci nedolžni pri mešetariji z nemško živino, se ne bi bali pregleda kupcijske pogodbe z voli iz Nemčije. Ker so pa s pomočjo demokratov zabranili vpogled v to kupcijo nepristranski komisiji, je to znak, da imajo slabo vest in na državno škodo polne žepe.

Slovensko ljudstvo — osobito kmet, zapomni si, da so ti zaprli pod pretevzo pomanjkanja denarja bolnice v času, ko je s pomočjo ministra Puclja in samostojnih zaslužila samo ena izvoznikarska družba na državno izgubo 136 milijonov dinarjev!

„Naš dom“.

glasilo slovenske mladine, bomo razpošljali poverjenikom in poverjenicam skupno za celo župnijo ali občino ali vas. Zato prosimo naše mladeniče in dekleta, posebno Orle in Orlice, Mladeniške in Dekliške zveze, da si za svojo župnijo ali občino ali vas, kakor vam bolj sodi, določijo poverjenika ali poverjenico, na katere bomo „Naš dom“ skupno pošljali. Poverjeniki in poverjenice nam naj naznanijo samo skupno število naročnikov in naročnic svojega okoliša, posameznih imen pa nam ni treba sporočati. Tudi naročnino nam pošljite od vseh svojih naročnikov skupno. Naročnino lahko pošljete takoj s prijavo število naročnikov, ali pa potem, ko prejmete prvo štev. „Našega doma“, kateri priložimo poloznice. Ker bi vam radi poslali prvo številko „Našega doma“ za velikonočne praznike, moramo vedeti število naročnikov in naročnic „Našega doma“ do 1. marca! Kdor bi se do konca marca ne prijavil kot naročnik, morabit prve številke Našega doma pozneje ne dobi več. Naročnina Našega doma je za celo leto 24 K. Poverjeniki in poverjenice naj naznanijo skupno število naročnikov in pošljejo skupno naročnino na naslov: Uprava „Našega doma“ v Celju, hotel „Beli vol“.

Pa ne le naročnike in naročnino, ampak tudi spise nam pošljite! Pred vsem potrebujemo za društveni glasnik poročila o delovanju naših izobraževalnih društev, Mladeniških in Dekliških zvez ter o izobraževalnem delu naših Orlov in Orlic. Poročaje od vseh strani! Toda prav na kratko in jedrnatno ter premišljeno! Tudi lepo izdelan govorec ali kak drug spis bomo radi obliavili. Spise pošljite prav kmalu, vsaj do 15. marca na naslov: Uredništvo „Našega doma“, v Celju, hotel „Beli vol“. — M. Krajinč, urednik.

Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevedel Paulus.

XXIX.

Dolgo so zborovali uporniki. Končno je prišel eden izmed njih v kočo, pozdravil in prosil za tresko. Silver je pokimal in mož je odnesel to luč k tovarišem.

Stopil sem k najbližnji strelni luknji.

Ogenj pred kočjo je upadel in te ogreje je se žarelo in se kadilo. Razumel sem, zakaj so prišli po luč.

Pol pota po griču navzdol proti plotu so stali v tesni gruči. Eden je držal tresko, drug je čepel na kolenskih sredi gruči in nož se mu je blestel v roki pri svitu gorečih treske, kar jih je še bilo, pa so s stegnjenimi vratovi in apognjenimi hrbti opazovali klečečega tovariša.

Toliko sem videl, da ima v rokah knjigo in nož in še sem se čudil, kaj počenjajo, ko se dvigne klečeči mornar in vsa gruča stopi proti koči.

„Ze prihajajo!“ sem dejal in se vrnil na svoje mesto.

„Naj le pridejo, naj le pridejo!“ je odgovoril Silver dobre volje. „Se imam suodnika pripravljenega za nje.“

Vrata so se odprla in nezadovoljni uporniki so se pririli v kočjo. Nerodno so tiščali enega izmed se naprej. Smešno je bilo videti, kako počasi in boječe je postavljali noge in se obotavljali pri vsaki stopinji. Roko je mohl predse in nekaj je držal v stisnjeni pesti.

„Le stopi bliže, fanf, ne bodem te snedel! Daj sem, kar imaš v pesti!“

Ojunačen po teh besedah se je upornik pomaknil bliže, slišnil Silverju nekaj v roki in s podvojeno naglico stopil nazaj k tovarišem.

Kuhar je pogledal.

„Crna pika!“ je dejal. „Mislil sem si! — Kje neki ste dobili papir? — Kaj —? Halo, kaj je to? — Jej, jej, iz tega ne bo sreče! — Iz svetega Pisma ste ga izrezali! — Kateri nesrečnej je to sto!“

„Tule je mornar Morgan. Ah, mornar! Nič drugega ne bo prišlo iz tega, sem dejal!“

„Sedaj je že, kar je! Viseli bodete vsi, mislim. Kdo pa ima sv. Pismo?“

„Dick“ je eden dejal.

„Dick —? Torej pa le naj kar — zmoži svoje molitvice! S srečo je zanj pri kraju!“

Tedaj pa se je oglašil dolgin z ru-

menimi očmi.

„Pustite tisto besedičenje, Silver! Moštvo vam je prisodilo na svojem posvetovanju črno piko. Obrnite listič in poglejte! Potem pa govorite!“

„Hvala ti, George!“ mu je odvrnil kuhar. „Bisroumen si in razumeš se na posel! — Torej kaj je s tem? — „Odstavljen!“ — Prav lepo: Tvoja pisava! Najbrž bi bil ti rad moj naslednik! — Ali bi mi pomolil tistole tresko? Pipa mi je ugasnila.“

„Nehajte! Tole moštvo se ne da imeti več za norca! — Stopite doli s tistega sodčka in pridite, da volimo drugega kapitana!“

„Mislil sem, da poznate navade“, je odvrnil Silver zamišljeno. „Ce jih pa vi ne, jih poznam tem bolje jaz — u ostanem kapitan, kokler vi ne poveste svojih pritožb in jaz nanje ne odgovorim. Do tedaj pa tale vaš p ni vreden črvicega prepečenja.“

„No, temu ni težko odpomoci! — Vsi smo nezadovoljni z vami! Prvič zato, ker ste zavozili celo naše potovanje. Drugič, ker ste pustili uiti naše sovražnike, tretjič, ker nam niste dovolili, da bi šli za njimi in jih pobili. — In četrti vzrok pa je tale fant.“

„To je vse —?“ je mirno vprašal Silver.

„Več kot zadosti! Vsi bomo viseli zaradi vaše nerodnosti!“

„Dobro! Poslušajte! Odgovoril — vam bom na vaše točke. Da sem zavozil celo vaše potovanje, pravite. — Kako —? Vsi veste, kaj sem hotel iz in da bi bil sedaj zaklad lepo varen na „Hispanio!“ in mi z njim, ako bi me ne bili vi sami prisilili, da sem že pred časom udaril!“

(Dalje prihodnjic.)

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišočega „Elsatheda“ pri niji. Dobro služi za drgnjenje hrbta, rok, nog in celoga telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. Tri dvojnate steklenice ali 1 specijalno steklenico skup z omočom in poštnino za 48 K pošlje Eugen V. Feller, Stubica don-

Še nekaj za »Naš dom«! Poverjeniki in poverjenice, ki bodo prejeli »Naš dom« skupno za vso župnijo, naj si svoje delo takoj organizirajo! V vsaki vasi ali okolišu si naj dobijo nabiralce in nabiralke, ki bodo vsak v svoji vasi nabirali naročnike in pobirali naročnino (24 K na leto). Seznam naročnikov in naročnino izročijo nabiralci poverjeniku in poverjenici, ki naznani upravi »Našega doma« v Celju samo število naročnikov. Vsak mesec, kadar dobi poverjenik (-ica) »Naš dom« za svoje naročnike, skliče nabiralce (-ke) in jim razdeli »Naš dom« za posamezne vasi ali okoliše. Poverjenik (-ice) naznani do 31. marca število naročnikov upravi »Našega doma« v Celju, hotel Beli vol.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Narodna skupščina si je 3. t. m. v posebni seji izbrala iz svoje sredine novo predsedstvo. Predsednikom je bil izvoljen dosedanji predsednik, demokrat dr. Ivan Ribar, ki je dobil 149 glasov, Slabostojni Mermolja je dobil 1 glas... Podpredsedniška mesta so si razdelili demokrati, radikali in muslimani. Jugoslovanski klub je odklonil mesto tajnika in ni kot tretja parlamentarna skupina zastopan v predsedstvu.

Moratorij, ali odgoditev trgovskih plačil v inozemstvu, najbrže ne bo prišel pred zbornico, ker so se radikali postavili na nasprotujoče stališče. Za moratorij so muslimani, ki stojijo popolnoma pod vplivom Sahib Karkuta in Karamehmedovića. Potemtakem so muslimani bolj papeški nego papež, to se pravi, da so bolj vladni nego vlada sama.

V generalni razpravi o splošni upravi države sta povzela kot govornika Jugosl. kluba besedo tudi Dr. Hohnjec in prof. Sušnik. Oba govornika sta branila avtonomistično stališče. Dr. Hohnjec je naglašal, da zahtevajo resnično demokratična načela, da se da ljudstvu neposreden vpliv na zakonodajo in upravo. Izjavil je, da predloženi zakonski načrt o splošni upravi ni postavljen na omenjeni temelji in da je narod izročen vse preveč vplivu in nadzorstvu velikih županov ter občinskih in srezkih načelnikov. Kritikal je grajal je predlog vladnih strank z ostrimi besedami in nato glasoval proti. Posl. Sušnik je v svojem govoru opozarjal na angleško upravo, ki je brezhibna, vzorna in daje ljudstvu široke možnosti sodelovanja.

RUMUNIJA.

Beograjski list »Politika« poroča, da so izbruhili v Besarabiji veliki nemiri. Rumunska vlada bo vsled tega vpoklicala dva letnika pod orožje. Vpoklicano vojaštvo bodo odposlali v Besarabijo.

REKA.

Na Reki so se fašisti pred par dnevi polastili vlade. Z oboroženo silo so pregnali reško vlado, tako da je mesto še danes v stanju brezvladja. Naša in italijanska vlada posredujejo sedaj v svrhu vpostavitve miru.

POLJSKA.

Poljska vlada je izročila demisijo v roke maršala Pilsudskega. Ta je ostavko kabineta sprejel. Vsa znamenja kažejo, da Poljska ne bo vstopila v malo antanto, ker je itak že popolnoma odvisna od Francije.

ANGLIJA.

Angleški min. predsednik Lloyd George, ki se največ trudi za obnovo Evrope potom mirnega sporazuma in popustljivosti napram Nemčiji in Rusiji, je francoskim politikom, ki so za brezobzirno izkoriščanje tako imenovanih premaganih držav, trn v peti. Naperili so proti njemu že celo vrsto raznih nakan, da mu omajajo zaupanje in zaslobo doma in v tujini. Prizadevajo si tudi na vse kripelje, da se genovska konferenca odloči. Pri vseh teh zaprekah se je Lloyd George že parkrat izrazil, da odstopi, po sedanjih poročilih bo pa ostal vsaj še par mescev ter ne bo popustil od začrtane poti.

RUSIJA.

Komisar zunanjih zadev se je že večkrat ostro in odločno izrazil proti vsaki mu odlaganju genovske konference in časpisje kaže, da ruska javnost prav dobro pozna položaj in na-

ziranje v Evropi. Nekateri državni mislijo, da je vojna najboljšo sredstvo za izhod iz nereda in krize, Rusija pa pa pravi, naj le poskusijo. Ugleden list v Moskvi daje dobro sliko vseh sil, ki se zbirajo proti Rusiji: Wranglovcvi na Balkanu, Romunija ima pripravljene Petjurine bande, Poljska Sawinkove, Finska tudi nekaj in Japonska je tudi vedno pripravljena na rop. Pri vsem tem pa v Rusiji prevladuje mnenje, da se bodo evropske države stregile ter vsaj v toliko spregledale, da bi bila oborožena in nasilna politika tudi za njih največja nesreča.

Tri smrtne obsodbe —

so padle ena za drugo, najprej v Zagrebu, potem v Tuzli in končno v Beogradu. V Zagrebu Aliagić, ki je ubil ministra Draškovića, v Tuzli neki Kerošević, ker se je udeležil boja med žandarji in nezakonito preganjanimi rudarji ter baje sam v tem spopadu ubil žandarja, v Beogradu pa Stejić, ki je poskusil atentat na regenta. Vse tri razprave, ki vodijo do vešal, so marsikaj razkrile, ter tudi proti raznim oblastnikom izrekle težke obtožbe.

Zadeva prvega atentatorja Aliagića vodi celo daleč navzgor v visoke politične kroge. Minister Pribičević je javno obdolžen zveze z atentatorjem Hercigonjo, ki je Aliagića nagovoril k uboju. Minister še ni stopil pred sodišče, da se ta stvar izčisti, Aliagićeva smrtna obsodba se je pa v sredo jutraj — izvršila v Zagrebu, če ni mogoče v zadnjem hipu prišla kaka druga odredba od vladarja. Aliagićev zagovornik Dr. Politeo je zastavil vse sile, da izposluje pomilostenje. Bil je prepričan, da je Aliagić čisto političen delikvent in da kot tak ne sme biti usmrčen, ministrski svet pa je porabil kraljevo odsotnost, da potrdi smrtno obsodbo in ko so šli nekateri narodni poslanci h kralju, da prosijo za Aliagića, so zopet poskrbeli, da se je prošnja odbila.

Koj na to je prispel v zapore zagrebskega sodišča rabelj Seifert iz Sarajeva, rododunajčan, ki je po preokratu že okrog 80 ljudi obesil, da pripravi vislice. Zagovornik se je še enkrat obrnil do vladarja brzojavno za pomilostitev ali vsaj zato, da se Aliagić, če že ni drugače, ustrelji in ne obesi. Istočasno je zborovala akademična omladina vseh strank — brez demokratov in fašistov seveda, ki so hoteli zborovanje prepričiti, — ter istotako poslala brzojavno prošnjo vladarju za pomilostenje. V torek ob 9. uri dopoldne so v zagrebski sodnijski dvorani Aliagiću prebrali smrtno obsodbo ter naznanili, da se drugi dan ob 6. uri jutraj izvrši. Aliagić je to poročilo mirno in zbrano sprejel ter se trdnimi koraki zopet podal v svojo celico. Poklican je svojega zagovornika ter ga prosil, naj skrbi, da se po usmrtitvi obleka in vse kar ima proda ter izkupiček odda odboru za pomoč gladni ruski deci.

Kak odgovor so dobili branitelji in dijaki na svoje brzojavne prošnje, nam ni znano in tako bomo o končni usodi Aliagića prihodnjič spregovorili. Omeniti moramo še to-le: Pravi izvor zarote proti Draškoviću še ni razjasnjen, Aliagić je bil samo izvršujoča roka in ko bo že davno trohnel v grobu, si bodo še ministri podtikali smrt svojega tovariša. Aliagić je videl v svoji žrtvi samo neko nevarnost za gotove narodne sloje, vodila ga je ideja in dokler se bo ene atentatorje iz političnega nagiba proslavljalo, se od drugih ne bi smela zahtevati glava. Ta misel je vodila branitelja, poslance in pa dijake, da so prosili za njegovo življenje.

St. Jošt na Kozjaku. Naša prava igra, ki so jo naši Orli fantje in moške uprizarili, je vsestransko dobro uspela. Igrali so Dr. Krekovo: »Pravica se je izkazala« v splošno zadovoljnost. Posebno so ugajali berač, krčmar in oba žida, pa tudi drugi so svoje vloge prav dobro resili. Le žal, da so bili prostori cerkvene gostilne premajhni in jih je moralo mnogo oditi. Na splošno željo se bo igra velikonočni pondeljek ponovila. Sedaj pa dekleta, hajd na noge in pogumno stopajte za fanti na poti umske in srčne izobrazbe. Ako se nam posreči, se oglasimo. Mladina, veselja iščeš, poišči si ga plemenitem razvedrilo. Zato na plan, dokler je dan!

Širite katoliške liste!

Tedenske novice.

S prošnjo za oprostitev stopa tudi ta številka Slovenskega Gospodarja pred svoje čitatelje in naročnike. Postavljanje novih strojev v našo tiskarno se je vsled nenadne smrti monterjevega očeta Dunajčana tako zakasnilo, da smo morali tudi še to številko postaviti na roko in smo komaj dogotovili bore štiri strani. Prihodnja številka pa bo gotovo stavljen na novi stroj in bo izšla na 8 straneh, v čisto novi obliki in novem tisku. Radi pomanjkanja prostora je izostalo tudi tokrat mnogo nam dopisnega gradiva v dopisih in poročilih o nabiranju za KZ, Tiskovni dom, nove zvonove itd. Vsi doposlani dopisi pridejo prihodnjič na vrsto, ravno tako bo tudi izšel v prihodnji številki obširen nabiralnik. Še enkrat prosimo oprostitev vsled zakasnitve pri postavljanju novih strojev.

Našim naročnikom in čitateljem! Ker moramo plačevati davke o raznovrstnih društvenih poročilih, ki jih priobčimo bodisi v uradniškem, bodisi v inseratnem delu lista, bomo v bodoče priobčevali v naših listih le tista društvena poročila o raznih prireditvah itd. katerim je bil priložen znesek po 2 Din v gotovini, znamkah ali kolkah. Dokler nam ni bilo treba plačevati tozadevnega visokega davka, smo radevolje brezplačno priobčevali taka društvena poročila a sedaj nam pa tega davek ne dopušča.

Proti zatvoritvi bolnic v Slovenjgradcu, Brežicah, Ptuju in Murski Soboti je odločno protestiral pri zdravstvenem ministru naš poslanec dr. Hohnjec. Samostojni poslanci se v očigled tej zatvoritvi bolnic niti ne zgamejo, ampak bodo nastopili proti še le čez mesec, ko bo že mogoče prepozno. Kaj mar slabostojnim poslancem bolni slovenski kmet in delavec, saj oni so vsi zdravi, rdeči, dobre reje in imajo tudi dovolj denarja.

Naši poslanci za slovenske fante — vojaške begunce. Več slovenskih fantov je pobegnilo ob priliki raznih vpoklicev k vojakom preko meje. Ti begunci bi se sedaj radi zopet povrnili v domovino, a se niso upali iz strahu pred kaznijo. Naš Jugoslovanski klub se je obrnil na vojnega ministra, mu razložil žalostno stanje teh fantov beguncev v tujini in ga prosil, naj izpregleda tem fantom kazni, ako se vrnejo. Vojni minister je odgovoril našemu klubu, da se ti fantje lahko vrnejo, ne bodo kaznovani, samo k vojakom bodo pač morali, da odslužijo predpisani rok.

Prejšnjega vojnega ministra generala Žečeviča bodo zahtevali na odgovor pred vojno sodišče, Naš Jugoslovanski klub je predlagal vsem opozicijskim strankam, naj skupno zahtevajo, da se postavi na zatožno klopo vojnega sodišča bivšega vojnega ministra generala Žečeviča. General Žečevič je vpoklican rekrute v prvi polovici novembra 1921 h kadru, toraj v času najhujše zime in je po dosedanjih podatkih obolelo vsled nezadostne oskrbe 6000 rekrutov, nad 300 pa umrlo.

Poslanec Roškar je vložil na ministra financ in pravde interpelacije, v katerih zahteva, da se uredi čim prej za vse ob desnem bregu Mure ležeče občine, ki po sent žrmeniki mirovni pogodbi pripadajo k Jugoslaviji, povsem zadovoljive odnose v sodni, davčni in politični upravi, da v doglednem času nastane za naše obmejne državljane isto pravno stanje, ki jim daje jamstvo za red, prostost, agoden gospodarski razvoj in zadostno državno zaščito.

Polovičarski zakonski predlogi. Poslanec v Beogradu je lada sedaj predložila celo vrsto zakonskih predlogov, ki pa so vsi silno polovičarski, nepopolni, enostranski. Predlog postave o novih oblastih, srezih (okrajnih zastopih), o obč. upravi in enaki predlogi so tako polovičarski, da nas je poštenih državljanov sram o tem danes podrobneje pisati. Vidi se, da so zakonotvorci v Beogradu nesposobni, popolnoma nesposobni, kovati za tako veliko državo kot je naša zakonske predloge. Če bo centralizem tako naprej »radil«, bo kmalu popolnoma skrahiral. Prihodnjič o vsem tem malo več.

Nekaj posebnosti iz delokroga naših oblastnikov: 1. Kakor je znano, je naša vlada naročila kovinasti drobšč v Švici in če bi takoj poravnala, kakor je bilo dogovorjeno, račun za material in delo, bi morala odšteti v našem denarju okrog 20 milijonov dinarjev. Pa se ji ni prav nič mudilo, enkrat iz na-

vade, ko je vse povsod »ima vremena«i drugič pa vsled nade, da bi švicarsk, denar padel v kurzu in da bo pozneje enkrat mogoče z najvišjim zneskom našega dinarja plačati švicarske račune. To upanje se je seveda čisto izjalovilo, naš denar neprestano pada in danes je treba za poravnavo tega računa že 75 milijonov dinarjev. — 2. V Beogradu so na delu razne komisije, ki naj bi najprej po ministrstvih znižale število uradništva. Te komisije hodijo od oddelka do oddelka in že vočkrat so morale ugotoviti, da so številke v proračunih popolnoma napačne, v resnici je uradnikov več ali pa manj kot v izkazu, po katerem so se tudi plače nakazovale, kako so se izplačale, pa bogzna. — 3. Ministerstvo za agrarno reformo se je sedaj po dolgih letih zmisliło, da bi bilo dobro proučevati naseljevanje ali kolonizacijo po južnih slabo obljubljenih krajih, ker dosedanji poskusi hiso kaj posebnega in je tudi bolje, da se z njimi neha. Ves svet ve, vsi listi pišejo, samo ministru še ni znano, da je za naseljevanje potrebna javna varnost, naseljencem pa pomoč in podpora v vsakem oziru.

Kadaj misli sejati minister Pucelj češko jaro pšenico? Kakor smo že ponovno poročali, je sklenil naš poljedelski minister — mesar Pucelj, da naroči iz Češke jare pšenice za seme. Sedaj sestavlja g. minister v Beogradu posebno komisijo, ki bo odpotovala enkrat te dni na Češko, da prouči na licu mesta: kako pšenico, po ceni in kje jo bodo kupili. To pregledovanje in nakup jare pšenice bo trajal najmanj še 1 mesec. Če bo dobro, bo priromala v Slovenijo češka jara — a neznosno draga pšenica enkrat koncem maja. Vsak naš kmet, ki je poljedelec in ne mesar, ve, da je treba sejati jaro pšenico marca, a ne v začetku junija. Naš poljedelski minister Pucelj nima glede poljedelstva in sejanja žitnih vrst niti najpriprostejših pojmov. Mesar pač ostane mesar, četudi ga povisajo v ministra!

Somostojnežev nikjer ne marajo. V okrajni šolski svet v Zavrču je zmagala naša lista. Samostojni izključeni šolmaster Troha ni dobil niti enega glasu, čeprav se je v potu svojega obraza trudil, da hoče postati načelnik. Kakor podrugod, tako so ljudje že tudi pri nas začeli kar trumoma obračati hrbet samostojnim zgarjarjem.

Poslanec g. Franjo Žebot bo zboroval politično na praznik sv. Jožefa v Zrečah po prvem sv. opravilu, istega popoldne bo še govoril na občnem zboru bralnega društva v Konjicah.

Duhovniške vesti: Prestavljen je č. g. kaplan Anton Zupančič iz Griž pri Celju v Kozje. Gospod kaplan od Sv. Barbare v Halozah Josip Dušič je zopet nastavljen za kaplana v Mariburgu.

Cerkveno predstojništvo sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru naznanja vsem častilcem sv. Jožefa, ki priromajo na praznik sv. Jožefa semkaj v Studence, da se bo vsa svečanost na praznik sv. Jožefa vršila po sledečem redu: Zjutraj ob 5. uri bo tiha sv. maša, ob 6h bo pridiga in peta sv. maša, ob 8h in 9h bo tiha sv. maša, ob 10h pridiga in slovesna sv. maša. Popoldne ob 3h bo pridiga in potem pete litanije sv. Jožefa. Pri vseh treh glavnih opravilih, to je ob 6h, ob 10h in popoldne ob 3h se bo vršilo darovanje okoli oltarja.

Kmetjski fantje od 16. leta naprej, ki imajo veselje do redovnega življenja, do rokodelskega in kmetijskega dela, se sprejmejo v samostanu cisterijancev v Stični.

Naše državne ceste zanemarjene. Od mnogih strani se nam poroča, kako silno so zanemarjene naše državne ceste. Povsod blata do gležnjev, ni gramoza, ker pravijo da ni denarja, cestarji so slabo plačani, ker pravijo, da ni denarja, a uboga živina in vozila pa pri tem trpé.

Restorater Dolničar na Pragerskem glavni zaupnik Samostojne. Na shodu v Slov. Bistrici je gostilničar Dolničar najbolj vreščal in vpil nad našimi, hotelir Dolničar je predlagal znano samostojno resolucijo. In od takih ljudi se dajo voditi samostojni backi. Živijo »kmet« Dolničar!

Sestanek radi dupleškega mosta. V nedeljo, dne 12. marca popoldan ob 2. uri se bo vršil v Dolgošah v gostilni Maher, sestanek občinskih odborov in posestnikov iz vseh občin, ki so zainteresirane na zgradbi novega broda oziroma mosta. Vabijo se vsi, ki se za.